

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра графіки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проходження
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ
для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графіка»

Харків
ХДАДМ
2021

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проходження

Переддипломної практики для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» ОПП «Графіка»

Упорядник:

Іващенко О. В. – доцент кафедри графіки

Рецензенти:

М.М. Ковальова - кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри живопису ХДАДМ

В.В. Шуліка – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри реставрації та експертизи творів мистецтва ХДАДМ

Рекомендовано до друку:

Методичною радою ХДАДМ

Протокол № від р.

ХДАДМ, 61002, м. Харків, вул. Мистецтв,8

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
2.1. Розробка авторської концепції дипломної роботи (теоретична складова)...	6
2.2. Ескізне рішення дипломної роботи та пошук графічної мови (практична складова).....	8
2.3. Підсумковий контроль практики.....	9
3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	12
4. ДОДАТКИ.....	14
Додаток 1. Тезаурус дисципліни «Переддипломна практика».....	15
Додаток 2. Приклади переддипломної практики.....	17

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Практична підготовка бакалавра є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу. Згідно з навчальним планом ОПП «Графіка» дисципліну «Переддипломна практика» студенти вивчають на 4 курсі першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти в обсязі 90 годин.

Мета практики – збір інформації та підготовчого матеріалу для дипломної роботи.

Задачею переддипломної практики є отримання студентами практичних навичок роботи з аналоговим візуальним матеріалом, розвиток аналітичного мислення та здібностей щодо систематизації матеріалу та подальшого його використання у розробці власної концепції творчої роботи та її практичної реалізації в межах теми дипломного проекту.

У процесі практичної підготовки студенти знайомляться з сучасними методами збору та систематизації інформації й підготовчого матеріалу для виконання дипломної роботи, та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

В результаті проходження переддипломної практики студент повинен знати:

- методичні принципи роботи над графічним твором;
- методи збору та систематизації інформації;
- методи розробки власної концепції художнього твору;
- методи практичної реалізації творчого задуму;
- образотворчі засоби побудови композиції;
- структуру дипломної роботи та принципи її побудови;

уміти:

- виконувати різні за змістом і формою графічні твори;
- використовувати оригінальні графічні техніки та комп'ютерні технології для втілення творчого задуму;
- аналізувати та систематизувати аналоги;

- розробляти власну концепцію художнього твору;
- теоретично обґрунтовувати практичну реалізацію творчого задуму;

мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для композиції;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- визначення мети і завдання концепції художнього твору;
- використання методів організації роботи над дипломним проектом;
- корекції щодо вдосконалення художнього твору на основі аналізу роботи.

В ході роботи над завданнями переддипломної практики вагомим методичним фактором виступає послідовність у виконанні тематичних завдань. Викладач задає напрямок у творчому мисленні студента, і його роль як керівника, у першу чергу, є консультативною. У процесі практичної підготовки студенти поступово привчаються працювати самостійно, що сприяє їх адаптації в умовах ринку праці: у видавничій галузі, соціальній рекламі, у мистецькій, освітній та дослідницькій діяльності.

Самостійна робота має бути спрямованою на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою і містити такі складові:

- *робота з літературними джерелами в бібліотеці, мережі Інтернет;*
- *аналіз аналогів;*
- *виконання з натури малюнків, начерків за темою завдання;*
- *перегляд художніх і конкурсних виставок в академії, галереях міста, з метою знайомства з сучасним графічним мистецтвом;*

2. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Формами опанування дисципліни «Переддипломна практика» є синтез практичної та теоретичної роботи. Який полягає у теоретичному обґрунтуванні авторської концепції та виконання практичних завдань за темою дипломної роботи. *Мета* запропонованих завдань – отримання практичних навичок роботи з аналоговим візуальним матеріалом, розвиток аналітичного мислення та здібностей щодо систематизації матеріалу та подальшого його використання у розробці власної концепції творчої роботи та її практичної реалізації в межах теми дипломного проекту. Переддипломна практика проходить відповідно до навчально-творчих майстерень: книги, станкової графіки та авторського плакату.

Переддипломна практика складається з двох етапів та двох відповідних тем пов'язаних між собою: аналітичної та практичної, в межах яких студенти виконують 6 завдань, які забезпечують підготовку до виконання дипломної роботи на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Дипломна робота складається з практичної частини (створення плакатів або станкових листів, серії ілюстрацій або комплексного оформлення книги) та теоретичної частини (дипломна записка).

2.1. Розробка авторської концепції дипломної роботи (теоретична складова)

Завдання 1. Визначення теми кваліфікаційної роботи.

Тема дипломної роботи є **самостійним та вільним** вибором студента. Її направленість має відповідати специфіці навчання у навчально-творчих майстернях, а саме: навчально-творча майстерня плакату – триптих плакатів; навчально-творча майстерня станкової графіки – графічний триптих; навчально-творча майстерня книги – серія ілюстрацій (6,8) або комплексне оформлення книги(...розворотів). Стилїстика, жанр, техніка та матеріали її виконання також обираються студентом на власний вибір. Окрім того, що тема дипломної роботи має розкрити творчий та професійний потенціал

студента, вона повинна відповідати тенденціям розвитку сучасного мистецтва. Вибір теми дипломної роботи є важливим етапом, графічна реалізація якої має найкращим чином презентувати майбутнього дипломника як творчу особистість та розкрити професійні якості художника-графіка.

Завдання 2. Збір інформації та необхідних матеріалів за визначеною темою

Після визначення теми необхідно зібрати робочий матеріал згідно з тематикою, направленістю навчання у навчально-творчій майстерні. Це може бути опрацьований раніше матеріал, фото та рисунки за темою, літературний текст, який плануєте оформлювати, написання авторського тексту (за бажанням) для створення авторської книги та інша необхідна інформація для створення дипломної роботи.

Завдання 3. Аналіз аналогів за темою.

Наступним етапом переддипломної практики є збір аналогів, їх аналізування та систематизація. Аналогові зображення допомагають не лише в розробці практичної частини роботи, а й служать основним наглядним матеріалом для теоретичної частини роботи (дипломна записка). Потрібно відповідально віднестись до виконання даного завдання, систематизувати аналоги згідно з їх пріоритетністю та значимістю для майбутньої дипломної роботи.

Буде доречним поділення аналогів на групи, наприклад це можуть бути:

- тематичні аналоги, в яких представлені варіанти рішення подібної теми різними художниками;
- композиційні аналоги служать прикладами для принципів побудови майбутньої дипломної роботи (слід уникати плагіату);
- аналоги за технікою виконання дозволять визначитись з технічними прийомами та манерами художників, використати окремі здобутки майстрів у власній роботі.

Усі аналоги складають частину дипломної записки, створюючи обов'язковий блок зображувального матеріалу. У процесі збору аналогів доречним буде підписувати роботи, зазначаючи автора, та рік виконання.

Завдання 4. Розробка авторської концепції рішення теми.

Теоретичне обґрунтування творчого задуму - це стисле викладення авторської концепції у обсязі 2- 3 сторінки тексту, набраного гарнітурою Times New Roman, 14 кегль шрифту, міжстрочний інтервал 1,5. У авторській концепції потрібно сформулювати тему дипломної роботи, пояснити її вибір, визначити ідею та мету майбутньої роботи. Логічно та послідовно викласти засоби її практичної реалізації: обґрунтувати вибір формату, принципи композиційної побудови, тонового та колористичного рішення, визначити техніку виконання. Опрацьований матеріал, стане початком написання дипломної записки.

2.2. Ескізне рішення дипломної роботи та пошук графічної мови (практична складова)

Виконання підготовчих малюнків та ескізів за темою дипломної роботи.

Після аналізування аналогового візуального матеріалу потрібно представити практичну реалізацію ідейного задуму. Вона полягає у створенні варіантів ескізів, у графічному вираженні авторської концепції.

Завдання 1. Розробка ескізів композиційного рішення. У ескізах слід визначитись із розміром та форматом триптиху, або книги чи серії ілюстрацій, із загальною композиційною побудовою дипломної роботи та графічної мовою. Розробка ескізів є найважливішим етапом у підготовці до створення дипломної роботи, який визначає практичну реалізацію ідейного задуму. Композиційні пошуки мають відбуватися в площині варіативності та вибору найкращого рішення. Саме тому, доцільним буде працювати над декількома варіантами, для пошуку оптимального рішення, які розглядаються викладачами кафедри на перегляді практики.

Завдання 2. Визначення оптимального графічного рішення. Виконання даного завдання передбачає пошук графічної мови для реалізації композиційного рішення. Вибір техніки та матеріалів, стиль та манера

виконання, варіанти тональної та колористичної побудови – це ті питання, які вирішуються в межах даного завдання. Під час проходження переддипломної практики слід випробувати на практиці техніку і матеріал, в яких передбачається виконання дипломної роботи та представити зразки на перегляд.

2.3. Підсумковий контроль практики.

Після закінчення терміну практики студенти звітують на кафедрі про виконання її програми. Оформлені за всіма вказаними вимогами матеріали практики приймаються викладачем-керівником практики від кафедри. Загальна форма такої звітності – кафедральний перегляд. На перегляд студенти надають наступні звітні матеріали:

Теоретична частина практики

1. Авторська концепція за обраною темою (3 сторінки А-4, шрифт Times New Roman, 14 кегль)
2. Аналоги за темою дипломної роботи, їх систематизація та аналіз (роздруковані та підписані у кількості не менше 20 варіантів)

Практична частина практики

3. Розробка ескізного рішення, візуалізація авторської концепції (виконані у графічних матеріалах на вибір студента)
4. Варіанти пошуку графічної мови для обраного композиційного рішення (зарисовки, нариси за темою, варіанти різних графічних рішень, варіанти випробування техніки і матеріалу.)

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі перегляду та звіту.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

№ теми	Назва теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
T1	Розробка авторської концепції дипломної роботи (теоретична складова)	<i>Поточні перегляди</i>	0–50
T2	Ескізне рішення дипломної роботи та пошук графічної мови (практична складова)	<i>Поточні перегляди</i>	0–50
<i>Загальна кількість балів за семестр</i>		<i>Екзаменаційний перегляд</i>	0–100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Критерії оцінки знань та умінь студентів
з дисципліни «Переддипломна практика»**

- 90–100 балів** («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал дисципліни, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів **1–3 місце**) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.
- 82–89 балів** («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.
- 75–81 балів** («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.
- 64–74 балів** («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал дисципліни, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).
- 60–63 балів** («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал дисципліни, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).
- 35–59 балів** («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки

потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань відповідно програми дисципліни і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не виконав програму дисципліни і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації по виконанню дипломних робіт студентів спеціалізації «Графіка» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр / Володимир Якович Шевченко. – Х.: ХДАДМ, 2021.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Векленко О., Северіна О. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна триєнале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
2. Векленко О. Альбом-каталог X Міжнародна триєнале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05.2018
3. Касіян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касіян. – К.: Держвидав, 1960
4. Кибрик Е. А. К вопросу о композиции / Е. А. Кибрик. – М., 1959
5. Ляхов В. Н. Очерки теории искусства книги / Воля Николаевич Ляхов. – М. : Книга, 1971. – 255 с.
6. Ляхов В. Н. Рекламный плакат / Воля Николаевич Ляхов. – М.: Рад. художник, 1978
7. Ляхов В. Н. Книга как система / В. Н. Ляхов // Книга как художественный предмет : формат, цвет, конструкция, композиция. – М. : Книга, 1990. – С. 244-245.
8. Рудер Э. Типографика : руководство по оформлению / Эмиль Рудер; [пер. с нем., послесловие и комент. М. Жукова]. – М. : Книга, 1982. – 286 с.
9. Серов С. И. Парадигмы графического дизайна : [альбом : учеб. пособие для студентов] / С. И. Серов. – М. : AlmaMater, 2007. – 192 с.

- 10 Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посібн. / Володимир Якович Шевченко. – Х.: Колорит, 2007. – 133 с.
11. Фаворский В.А. Литературно-теоретическое наследие / Владимир Андреевич Фаворский. – М.: Советский художник, 1988
12. Чихольд Я. Облик книги: Избранные статьи о книжном оформлении / Ян Чихольд [пер. с нем. В. В. Лазурского, В. П. Милютина, П.Ф.Чекрыжова]. – М. : Книга, 1980. – 240 с.
13. Книгопечатание как искусство : типографы и издатели XV–XX вв. о секретах своего ремесла ; [пер. с нем., фр., англ., ит. и комент. И. Е. Бабановой] / Сост. Р. Зиховски, Г. Тиман. – М. : Книга, 1987. – 382 с.
14. Книгопечатание как искусство : типографы и издатели XV–XX вв. о секретах своего ремесла ; [пер. с нем., фр., англ., ит. и комент. И. Е. Бабановой] / Сост. Р. Зиховски, Г. Тиман. – М. : Книга, 1987. – 382 с.
15. Кричевский В. Типографика в терминах и образах / Владимир Кричевский. В 2 т. – М. : Слово, 2000. Т 1. – 146 с.
16. Цельтнер В. Искусство книжной графики и современность / В. Цельтнер // Искусство книги. 68/69. – М. : Книга, 1975. – С. 100-101.
17. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». – Харків: Константа, 2006. – 180 с.: іл. / VI Міжнародна триєнале екологічного плакату

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Серов С. И. Легкое дыхание : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа: [3http://kak.ru/columns/serov/a1237/](http://kak.ru/columns/serov/a1237/)
2. Дубина Н. Обзор авторських технік получения оттиска. Ч.2: [Электронный ресурс] / Дубина Н. Режим доступа : <http://www.compuart.ru>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

3. Лещинский А.А. Основы графики: [Электронный ресурс] / Лещинский А.А. Режим доступа : [http:// tanki-edia.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf](http://tanki-edia.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pdf), вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
4. Тихомирова Т. Выразительный, художественный образ в графике. Цветная гравюра на картоне: [Электронный ресурс] / Тихомирова Т. Режим доступа : <http://children-art.org/ru/conference/konferentsiya-2015/tezisy/>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
5. Гравюра на картоне: [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://restorewiki.ru>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
6. Техники печатной графики: [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://artageless.com/techniques-printmaking-419>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

4. ДОДАТКИ

Додаток 1. Тезаурус дисципліни «Переддипломна практика»

Додаток 2. Приклади переддипломної практики:

1. Грідін І. Аналоги та композиційні пошуки за темою дипломної роботи триптих «Тривоги та надії» (іл.1-9)
2. Михайлова О. Аналоги та композиційні пошуки за темою дипломної Рекламний триптих до музичного фестивалю INDIE FEST(іл.10-1)

Тезаурус дисципліни «Переддипломна практика»

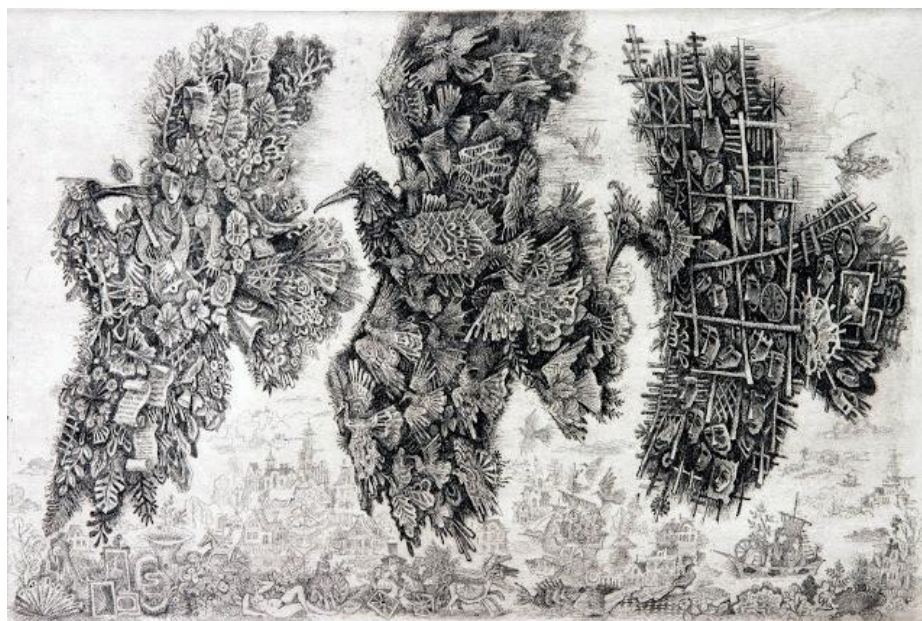
Українська мова	Англійська мова
1. Книга	<i>1. Book</i>
2. Плакат	<i>1. Poster</i>
3. Авторська книга	<i>2. Author's book</i>
4. Композиція	<i>3. Composition</i>
5. Образотворчі засоби композиції	<i>4. Artistic means of the composition</i>
6. Бакалавр	<i>5. Bachelor</i>
7. Творча майстерня	<i>8. Creative workshop</i>
8. Фахова підготовка	<i>9. Professional training</i>
9. Фахова майстерність	<i>10. Professional mastery</i>
10. Художній образ	<i>11. Artistic image</i>
11. Візуальний образ	<i>12. Visual image</i>
12. Типографіка	<i>13. Typography</i>
13. Додрукарська підготовка оригінала	<i>15. Under print preparation original</i>
14. Цифровий шрифт, комп'ютерний шрифт	<i>17. Digital font</i>
15. Гарнітура набірною шрифту	<i>18. Type family</i>

16. Макет	<i>21. Layout, Model</i>
17. Розворот	<i>22. Spread</i>
18. Титульний аркуш	<i>24. Title page</i>
19. Палітурка, Оправа	<i>25. Hard cover, Hardback</i>
20. Обкладинка	<i>26. Soft cover, Paperback</i>
21. Ілюстрація	<i>27. Illustration</i>
22. Кінцеві елементи книги	<i>39. Back matter</i>
23. Авторський друк	<i>56. Author seal</i>
24. Естамп	<i>60. Print</i>
25. Гравюра	<i>61. Engraving</i>
26. Офорт	<i>73. Etching</i>
27. Літографія	<i>74. Lithography</i>
28. Аква tinta	<i>75. Aquatint</i>
29. Лінорит	<i>76. Linoengraving</i>
30. Друкарська форма	<i>57. Printing form</i>

Аналоги за темою дипломної роботи

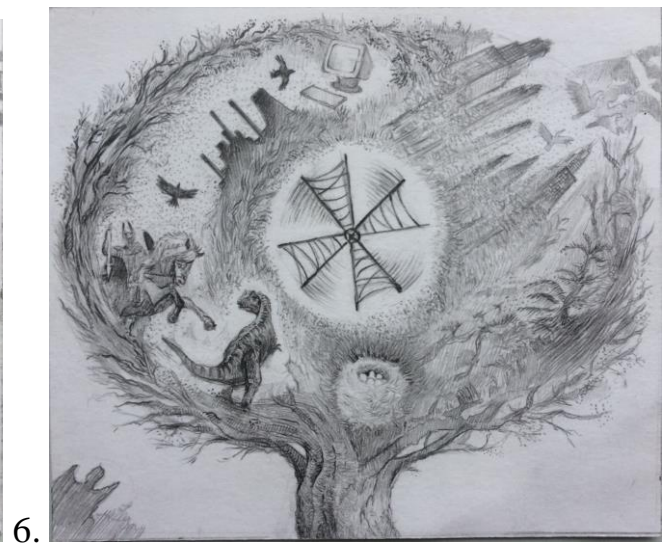
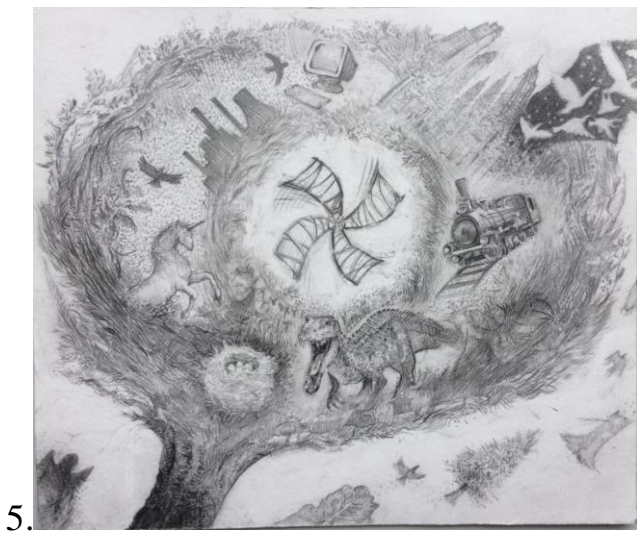
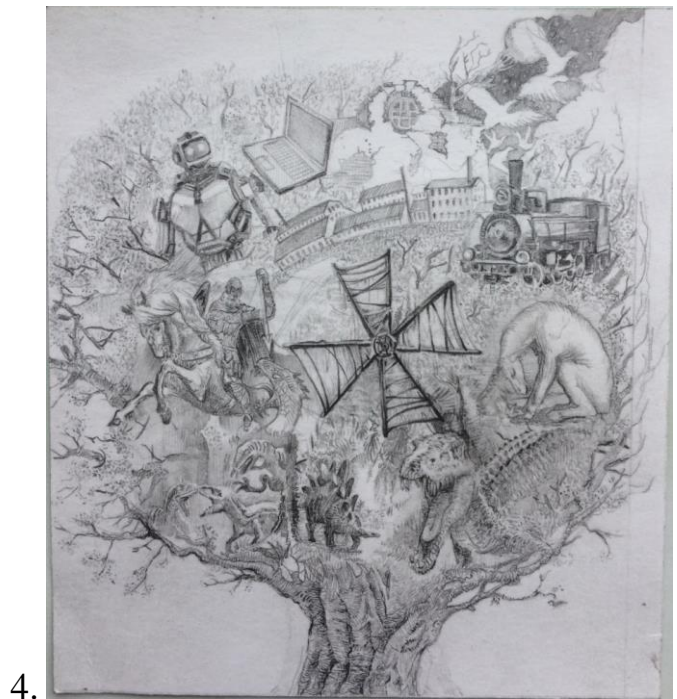

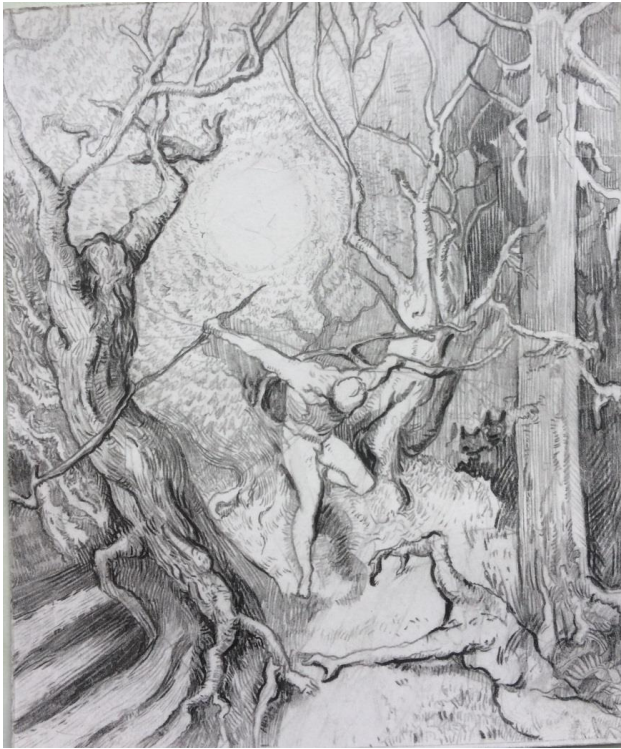
1.

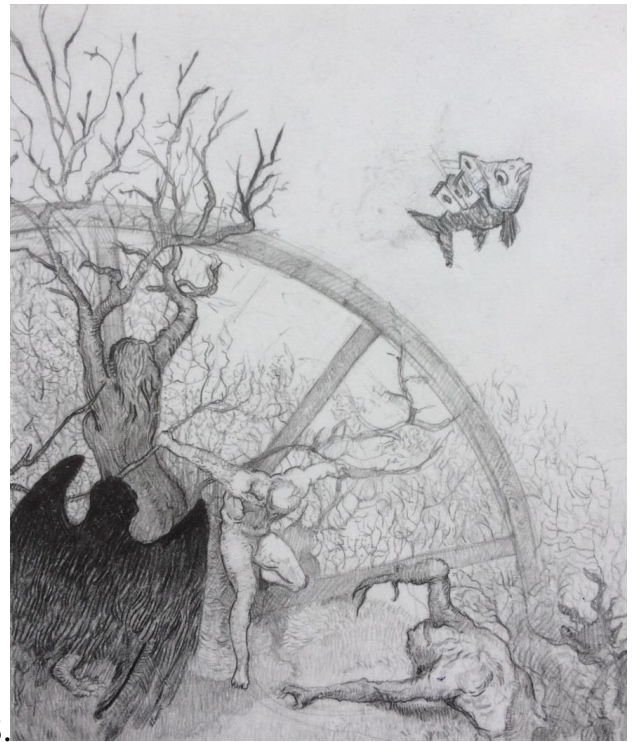
2.

Композиційні пошуки

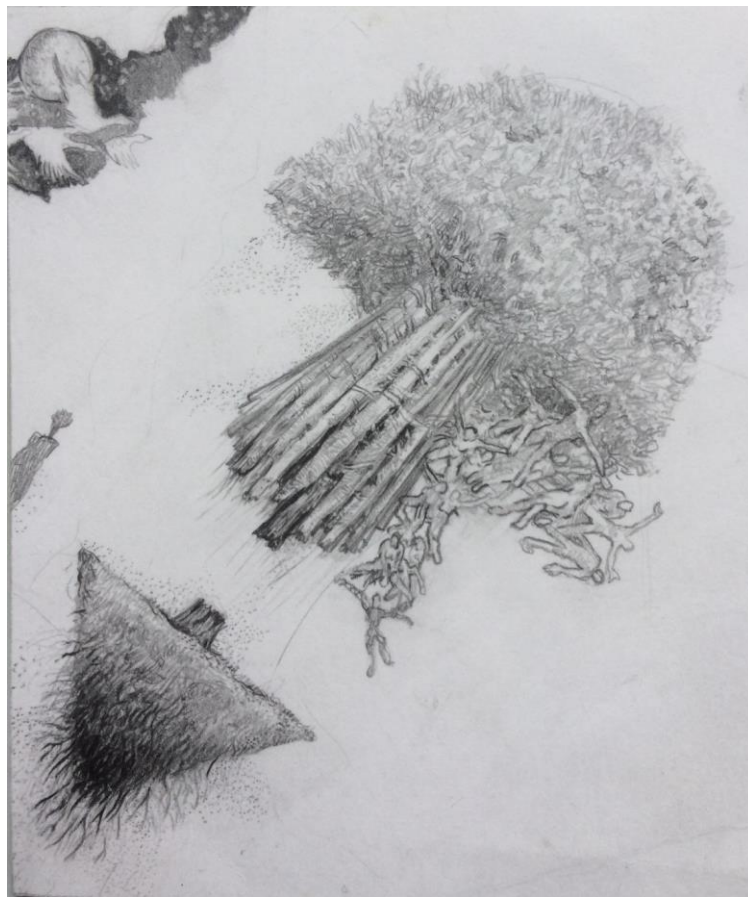

7.

8.

9.

Аналоги за темою дипломної роботи

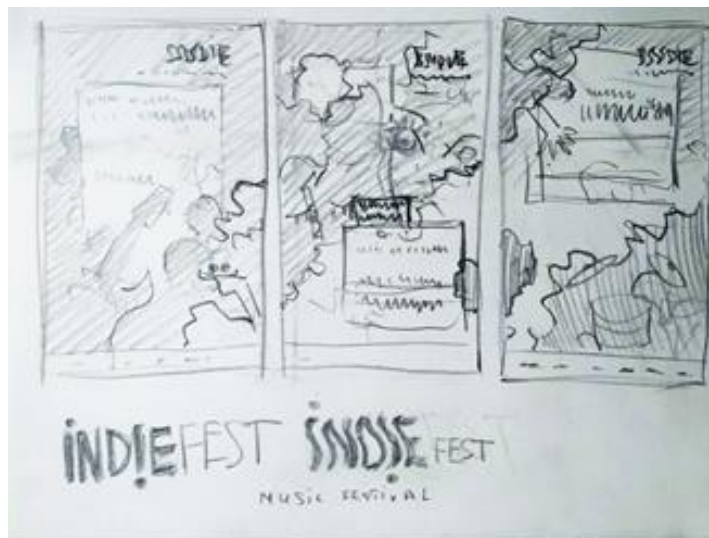

Композиційні пошуки

14

15

16

17

